

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek S. P. (1) – Prezesa Zarządu pozwanej spółki o wyłączenie sędziego Aleksandry Wieliczko – Marczewskiej od udziału w sprawie XI P 734/14 z powództwa P. P. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. o ustalenie istnienia stosunku pracy, wynagrodzenie, odszkodowanie, ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Rejonowy podniósł, iż stosownie do treści art. 49 k.p.c. niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48, sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

Instytucja wyłączenia sędziego na wniosek (*iudex suspectus*) związana jest nie z wystąpieniem jakiejkolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę, ale z ujawnieniem się uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędziego (art. 49 k.p.c.). Zatem o możliwości wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy nie decyduje samo odczucie strony co do bezstronności sędziego, ale odczucie co do tych wątpliwości musi być uzasadnione w okolicznościach danej sprawy. Ciężar uprawdopodobnienia wystąpienia takich okoliczności spoczywa na stronie wnoszącej o wyłączenie sędziego. (tak S. P. (2) w postanowieniu z dnia 7 lutego 2014 r., I Acz 130/14, LEX nr 1433829)

Podstawą wyłączenia mogą być stosunki o charakterze emocjonalnym (przyjaźń, sympatia, niechęć, nienawiść), lecz także osobiste powiązania gospodarcze, np. powiązania majątkowe, kredytowe (zob. postanowienie SN z dnia 25 sierpnia 1971 r., I CZ 212/71, OSNC 1972, nr 3, poz. 55). Na tle dotychczasowego stanu prawnego przyjmowano w szczególności, że nie są stosunkami osobistymi i nie uzasadniają wyłączenia stosunki wyłącznie służbowe, kontakty urzędowe sędziego z innymi osobami (zob. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 1984 r., II CZ 133/84, LEX nr 8660).

W ocenie Sądu, wnioskodawca nie uprawdopodobnił żadnych okoliczności tego rodzaju, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem nie uzasadnia wniosku o wyłączenie sędziego okoliczność, że sędzia zdaniem strony prowadzi proces z uchybieniem przepisów prawa formalnego (procesowego), ta bowiem okoliczność, jako jedna z podstaw apelacyjnych, podlega kontroli w drodze instancji (tak np. SN w postanowieniu z dnia 24 marca 1966 roku, sygn. akt II PZ 16/66, lex nr 5954). Co więcej, nawet wystąpienie rzeczywistych uchybień procesowych nie jest podstawą uwzględnienia wniosku o wyłączenie sędziego (por. np. SN w Postanowieniu z dnia 28 stycznia 2004 roku, sygn. akt II UZ 105/03, lex nr 1126842). Nie może być też podstawą uwzględnienia wniosku o wyłączenie sędziego okoliczność, że sędzia reprezentuje pogląd prawny niekorzystny dla strony (por. np. tezę 3 postanowienia SN z dnia 21 kwietnia 2011 roku, sygn. akt II UZ 9/11, lex nr 966824).

Argumenty odnoszące się do czynności procesowych i prowadzenia postępowania, podnoszone przez wnioskodawcę, nie zostały zatem uznane przez Sąd Rejonowy za podstawę do wyłączenia sędziego. Z samego faktu ewentualnych uchybień proceduralnych nie można bowiem wnioskować o emocjonalnym nastawieniu sędziego do którejkolwiek ze stron. Także przeświadczenie wnioskodawcy co do tego, że sędzia prowadzi proces wadliwie nie jest przesłanką do żądania jego wyłączenia. Strona w takim wypadku może zwalczać wadliwe orzeczenia wydawane przez Sąd przy pomocy odpowiednich środków odwoławczych. Nie może natomiast, powołując się na powyższe argumenty wpływać na skład sądu rozpoznającego sprawę (post. Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, sygn. I Acz 309/05, publ. OSA z 1997 roku, nr 9, poz. 49).

W ocenie Sądu Rejonowego nie doszło do sytuacji opisanej w art. 49 k.p.c., uzasadniającej uwzględnienie wniosku i wyłączenie sędziego od prowadzenia sprawy. Wszystkie zaś podniesione przez wnioskodawcę argumenty bazują na własnej interpretacji i krytyce czynności procesowych sądu.

Uznając zatem, iż w przedmiotowej sprawie nie wystąpiła żadna z okoliczności uzasadniających uwzględnienie wniosku o wyłączenie Sędziego Sądu Rejonowego Aleksandry Wieliczko - Marczewskiej od orzekania w sprawie o sygn. akt XI P 734/14, wniosek ten jako nieuzasadniony podlegał oddaleniu, o czym orzeczono w pkt 1 sentencji.

W pozostałym zakresie postępowanie uległo umorzeniu, wobec cofnięcia wniosku w pozostałej części – co do ławników uczestniczących w posiedzeniu w dniu 26 stycznia 2016 r., odpowiednio, na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. 49 k.p.c.

Zażalenie na powyższe orzeczenie w części oddalającej wniosek złożyła pozwana.

Przedmiotowemu rozstrzygnięciu strona zarzuciła naruszenie art. 49 k.p.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i uznanie, że pozwana nie uprawdopodobniła żadnych okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego, podczas gdy strona pozwana wskazała wiele tego rodzaju okoliczności.

W uzasadnieniu swego stanowiska podniosła, iż istnieją okoliczności poddające w wątpliwość bezstronność Sędziego Aleksandry Wieliczko – Marczewskiej, gdyż ta od kilku miesięcy nie dopuszcza wniosków dowodowych strony pozwanej i tworzy nowy materiał dowodowy, zaburzając tym samym symetrię postępowania. Strona pozwana, od czasu kiedy została wydana opinia biegłego, nie ma możliwości działania i obrony swych racji.

Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego wedle norm przepisanych.

W odpowiedzi na powyższe pełnomocnik strony powodowej wniósł o oddalenie zażalenia pozwanego jako niezasadnego oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz pełnomocnika powoda z urzędu kosztów zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 49 k.p.c. sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

Zwrócić należy uwagę, że obecnie wyłączenie sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony możliwe jest w oparciu o wszelkie okoliczności mogące wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Oznacza to, że wyłączenie sędziego może uzasadniać także okoliczność nie mająca cech stosunku osobistego między sędzią a jedną ze stron. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z 24.06.2008 r., P 8/07, OTK-A 2008, Nr 5, poz. 84 przesłankę względnych wyłączenia sędziego nie należy sprowadzać tylko i wyłącznie do takich sytuacji, w których pomiędzy sędzią a jedną ze stron lub jej przedstawicielem zachodzi stosunek osobisty tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności, lecz wszelkich okoliczności obiektywnych, które mogłyby świadczyć o zróżnicowanym traktowaniu uczestników postępowania przez sędziego i wywoływać zarówno u strony, jak i u postronnego obserwatora wątpliwość co do obiektywizmu sędziowskiego. Przy czym instytucja wyłączenia sędziego na wniosek (iudex suspectus) związana jest nie z wystąpieniem jakiegokolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę, ale z ujawnieniem się uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędziego (art. 49 k.p.c.). Zatem o możliwości wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy nie decyduje samo odczucie strony co do bezstronności sędziego, ale odczucie co do tych wątpliwości musi być uzasadnione w okolicznościach danej sprawy. Ciężar uprawdopodobnienia wystąpienia takich okoliczności spoczywa na stronie wnoszącej o wyłączenie sędziego. (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 07.02.2014 r., I ACz 130/14, LEX nr 1433829).

Jak słusznie podniósł już Sąd I instancji o braku obiektywizmu sędziego nie przesądza fakt nieuwzględniania wniosków strony czy jej przekonanie o naruszeniu przepisów postępowania. Jeśli nawet bowiem sędzia reprezentuje pogląd prawny niekorzystny dla strony, to nie stanowi to podstawy wyłączenia go w świetle art. 49 k.p.c. (zob. postanowienie SN z dnia 20 lutego 1976 roku, II CZ 8/76, LEX nr 7802). Ponadto przeświadczenie strony co

do tego, że sędzia prowadzi proces wadliwie, zwłaszcza nieobiektywnie, nie jest przesłanką do żądania wyłączenia sędziego. Strona może zwalczać wadliwe orzeczenie wydane przez sąd przy pomocy środków odwoławczych. Nie może natomiast, poprzez składanie nieuzasadnionego wniosku o wyłączenie sędziego, wpływać na skład sądu rozpoznającego sprawę (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 26.10.1995 r., I ACz 309/95, OSA 1997, Nr 9, poz. 49, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 26.06.2014r., I ACz 1128/14, LEX nr 1483772).

Przechodząc na grunt rozpatrywanego przypadku zwrócić należy uwagę, że sędzia Aleksandra Wieliczko – Marczevska, oświadczeniem z dnia 27 stycznia 2016 r. zaprzeczyła istnieniu okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać jakiegokolwiek wątpliwości co do jej bezstronności. Skarżący zaś w zażaleniu nie zawarł żadnych merytorycznych zarzutów co do prawidłowości zaskarżonego postanowienia. Strona pozwana, w szczególności nie przywołała żadnych faktów w sprawie, które mogłyby świadczyć o stronniczości sędziego; nie wskazała również zachowań sędziego tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności. Podniosła jedynie, że istnieją okoliczności poddające w wątpliwość bezstronność Sędziogi Aleksandry Wieliczko – Marczevskiej, która od kilku miesięcy nie dopuszcza wniosków dowodowych strony pozwanej. Tymczasem zarzut strony, że sędzia prowadzi czy prowadził postępowanie z naruszeniem przepisów procesowych, nie może być skuteczną podstawą wniosku o wyłączenie sędziego (zob. post. SN z 2.05.1974 r., I CZ 48/74, Legalis). Jeszcze raz podkreślić należy, iż nie uzasadnia wyłączenia, reprezentowana przez sędziego, odmienna od poglądu strony ocena prawna (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10.10.2013 r., III AUa 156/13, LEX nr 1381456). Ewentualne zarzuty dotyczące wydanego w sprawie orzeczenia bądź opierające się na naruszeniu przepisów procesowych w toku postępowania mogą uzasadniać wniesienie środka odwoławczego, a nie wniosku o wyłączenie sędziego (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10.10.2013 r., III AUa 155/13, LEX nr 1381455). Wobec tego nieuzasadnionym jest twierdzenie zażalenia co do istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie sędziego Aleksandry Wieliczko – Marczevskiej od prowadzenia przedmiotowej sprawy.

Zaskarżone postanowienie odpowiada zatem prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie, jako bezzasadne.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji.

W świetle powyższego rozstrzygnięcie o kosztach następuje dopiero w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Za niedopuszczalne uważa się orzekanie o kosztach procesu wcześniej, ponieważ rozstrzygnięcie o kosztach ma charakter akcesoryjny w stosunku do głównego przedmiotu postępowania (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 10.05.2012 r., I ACz 708/12, LEX nr 1171393, postanowienie SN z 04.04.2012 r., I CZ 32/12 LEX nr 1170212).

Pojęcie postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, obejmuje tylko orzeczenia kończące postępowanie, jako całość poddaną pod osąd. Postanowieniami takimi nie są orzeczenia mające za przedmiot kwestie wypadkowe, tj. kończące postępowania pomocnicze lub zamykające fragment bądź pewną fazę postępowania (postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 19.04.2012 r., I ACz 482/12, LEX nr 1171326).

Przez orzeczenie kończące postępowanie w sprawie w danej instancji należy rozumieć więc wyrok (postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym) albo inne orzeczenia, które trwale zamykają drogę do wydania wyroku. Przyjmuje się także, że chodzi tutaj o orzeczenie całkowicie kończące sprawę w danej instancji, a zatem o wyrok końcowy lub postanowienie o umorzeniu postępowania w całości lub odrzuceniu pozwu w całości, ponieważ dopiero takie orzeczenie pozwala na prawidłowe ustalenie wyniku sprawy, który z kolei, w myśl art. 98 § 1 k.p.c., stanowi co do zasady podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu (por. postanowienie SN z 12.04.2012 r., II CZ 207/11, LEX nr 1228679). Brak zatem podstaw do orzekania o kosztach procesu na wcześniejszym etapie w orzeczeniach kończących sprawę w określonej części.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy, orzekając co do prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu I instancji w zakresie wyłączenia sędziego od udziału w sprawie, nie wydał orzeczenia, które trwale zamykało drogę do wydania wyroku, lecz jedynie rozstrzygał kwestię wпадkową. Wobec powyższego na gruncie rozpatrywanego przypadku, pomimo wniosków strony pozwanej i powodowej w tym zakresie, brak było podstaw do orzekania przez Sąd Okręgowy o kosztach związanych z wniesieniem zażalenia.

Z powyższych względów orzeczono, jak na wstępie.

Przewodniczący: Sędziowie:

Z./ Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć stronie pozwanej i pełnomocnikowi powoda.